

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Josefa Baxy, JUDr. Jana Passera, JUDr. Petra Průchy, JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Daniely Zemanové v právní věci navrhovatele: **vláda** se sídlem Praha 1, nábř. E. Beneše 4, zastoupeného JUDr. Václavem Henychem, vrchním ředitelem Sekce legislativy a všeobecné správy Ministerstva vnitra se sídlem Náměstí Hrdinů 3, Praha 4, proti odpůrci: **Strana občanského porozumění** se sídlem Dr. Milady Horákové 339/12, Liberec IV, v řízení o návrhu na rozpuštění politické strany,

t a k t o :

- I.** Politická strana Strana občanského porozumění **se rozpouští.**
- II.** Navrhovateli **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Likvidátorem **se určuje** Mgr. Radslav Janeček, advokát se sídlem Bubeníčková 44, Brno

O d ů v o d n ě n í :

Dne 5. 10. 2007 podala u Nejvyššího správního soudu vláda (dále též „navrhovatel“) návrh na rozpuštění politické strany „Strana občanského porozumění“ (dále jen „odpůrce“) podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích (dále jen „zákon o politických stranách“). Tento návrh odůvodnil navrhovatel tím, že rozsudkem ze dne 19. 2. 2004, č. j. Pst 1/2003 - 29, Nejvyšší správní soud pozastavil činnost odpůrce, a to pro opakované nesplnění jeho zákonné povinnosti předložit Poslanecké sněmovně výroční finanční zprávu za roky 2000 a 2001. Po pozastavení činnosti nicméně odpůrce neučinil kroky k odstranění závadného stavu a Poslanecké sněmovně nebyly předloženy v úplnosti stanovené zákonem ani výroční finanční zprávy za rok 2002, 2003 a 2004 (viz usnesení Poslanecké sněmovny č. 1135 z 31. schůze konané 7. 5. 2004, usnesení č. 1136 z 31. schůze konané rovněž dne 7. 5. 2004 a usnesení č. 2436 z 55. schůze konané dne 26. 4. 2006). Z usnesení Poslanecké sněmovny č. 2447 z 55. schůze konané dne 26. 4. 2006 dále plyne, že odpůrce nepředložil výroční finanční zprávu ani za rok 2005 a z usnesení

stejného orgánu č. 295 ze 14. schůze ze dne 27. 4. 2007 vyplývá obdobný závěr ve vztahu k roku 2006.

Proto vláda navrhuje Stranu občanského porozumění rozpustit.

Odpůrce se k návrhu nevyjádřil.

Podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodl Nejvyšší správní soud se souhlasem účastníků řízení bez nařízení jednání.

Soud konstatuje, že z ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách vyplývá povinnost stran a hnutí předložit každoročně do 1. dubna Poslanecké sněmovně k informaci výroční finanční zprávu v členění konkretizovaném pod body a) až e) tohoto ustanovení. Podle ustanovení § 14 odst. 1 zákona může být činnost strany a hnutí rozhodnutím soudu pozastavena, jestliže je v rozporu s § 1 až 5, § 6 odst. 5 a § 17 až 19 nebo se stanovami. Podle odst. 2 stejného ustanovení trvají-li i nadále skutečnosti, pro které byla činnost strany pozastavena, podají orgány uvedené v § 15 zákona žalobu ve správním soudnictví na rozpuštění strany. Podle ustanovení § 13 odst. 6 zákona o politických stranách platí, že strana a hnutí mohou být zrušeny rozhodnutím soudu o jejich rozpuštění, jestliže je jejich činnost v rozporu s § 1 až § 5 zákona o politických stranách nebo jestliže i po uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí soudu o pozastavení činnosti strany nebo hnutí trvají skutečnosti, pro které byla jejich činnost pozastavena. V rozhodnutí o rozpuštění strany a hnutí určí soud současně likvidátora, kterým nesmí být osoba, jež byla členem této strany a hnutí.

Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o politických stranách zakládá příslušnost Nejvyššího správního soudu rozhodovat o rozpuštění strany a hnutí, pozastavení činnosti strany a hnutí a o znovuoobnovení jejich činnosti. Návrh podá vláda; pokud tak neučiní do 30 dnů od doručení podnětu, může návrh podat prezident republiky. O návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu pátého zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Podle ustanovení § 96 s. ř. s. rozhoduje o návrhu na rozpuštění politické strany nebo politického hnutí soud podle skutkového stavu, který tu je v době rozhodnutí soudu.

Z obsahu spisu plyne, že rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2004, č. j. Pst 1/2003-29, byla pozastavena činnost odpůrce, a to z důvodu nepředložení výročních finančních zpráv za roky 2000 a 2001. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 23. 3. 2004.

Z obsahu shora citovaných usnesení Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, které jsou založeny ve spise, je dále zřejmé, že odpůrce nesplnil tuto svoji zákonnou povinnost ani dodatečně a že ji nesplnil rovněž ve vztahu k rokům 2002-2006.

Protože Nejvyšší správní soud rozhoduje podle skutkového stavu, který tu je v době jeho rozhodnutí, vyžádal si vyjádření Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, zda v mezidobí od podání návrhu splnil odpůrce svou zákonnou povinnost a předložil alespoň dodatečně Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR výroční zprávy v podobě vyžadované zákonem o politických stranách. Podle vyjádření tajemnice kontrolního výboru Poslanecké sněmovny PČR ze dne 31. 10. 2007, č. j. KV/25.10.07/10091/00354/070H, tak nicméně odpůrce neučinil.

Nejvyšší správní soud při hodnocení projednávané věci vycházel zejména z následujících úvah.

Z ústavně právního hlediska je především nutno konstatovat - a v tomto směru Nejvyšší správní soud plynule navazuje na judikaturu Ústavního soudu ČR (viz zejména nálezn. sp. zn. Pl. ÚS 26/94, in: Sběrka nálezů a usnesení, sv. 4, str. 113 a násl.) -, že *politické strany představují státem privilegované korporace soukromého práva, nezbytné v reprezentativní formě vlády, jejichž základní funkcí je vytvářet svorník mezi státem a společností tím, že aktivizují a zapojují občany do správy veřejných záležitostí*. Toto jejich vymezení bezprostředně vyplývá především z čl. 5 Ústavy ČR a z čl. 20 a 22 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud se v této souvislosti ztotožňuje s předním německým konstitucionalistou K. Hessem, který zformuloval tzv. statusovou teorii politických stran [K. Hesse: Die verfassungsrechtliche Stellung der politischen Parteien im modernen Staat, in: G. Ziebur: Beiträge zur allgemeinen Parteienlehre, str. 124 a násl.], kterou je možno označit za obecně uznávanou ústavně právní evropskou doktrínu. Podle této teorie mají politické strany naplňovat status *svobody, rovnosti a veřejnosti*. Podstata této teorie vychází z myšlenky, že *politické strany se nacházejí v určitých typech vztahů: ke státu, k ostatním politickým stranám a ke společnosti*. Pro vztah politických stran ke státu by měl být určující status *svobody*, pro vztah k ostatním stranám status *rovnosti* a pro vztah ke společnosti status *veřejnosti (transparentnosti)*.

Na základě výše naznačených úvah dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že podaný návrh je důvodný, neboť z uvedených údajů vyplývá, že odpůrce skutečně nesplnil zákonem uloženou povinnost, když opakovaně nepředložil příslušnému orgánu, tj. Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, výroční finanční zprávy za roky 2000-2006 a (mimo jiné) tak neodstranil stav, pro který byla jeho činnost pozastavena. Neučinil tak ani v době rozhodování Nejvyššího správního soudu. Odpůrce proto nesplnil zákonnou povinnost stanovenou v ustanovení § 18 odst. 1 zákona o politických stranách, přičemž nesplnění této povinnosti představuje zvláštní a samostatný důvod, pro který může být rozhodnuto o pozastavení činnosti politické strany a následně v souladu s § 13 odst. 6 uvedeného zákona i o jejím rozpuštění.

Podle názoru zdejšího soudu odpovídá smyslu ustanovení § 14 odst. 1 ve spojení s § 13 odst. 6 zákona o politických stranách, že za situace, kdy politická strana nebo politické hnutí výroční finanční zprávu nepředložily buď vůbec, anebo ji nepředložily se zákonem požadovanými náležitostmi, a kdy se tak stalo opakovaně, pak takové porušení ustanovení § 18 odst. 1 citovaného zákona opodstatňuje pozastavení činnosti politické strany nebo politického hnutí a následně i její rozpuštění. Nejvyšší správní soud při svém rozhodování vycházel i z nálezů Ústavního soudu ze dne 18. 10. 1995 Pl. ÚS 26/94, podle kterého strany a hnutí trvale porušující zákon (tedy nikoli jednorázově porušily, ale toto porušování má charakter perpetuálního chování – viz znění § 4 zákona o politických stranách) nemohou vyvíjet činnost, neboť tímto opakovaným porušováním zákonů se chovají způsobem ohrožujícím demokratické základy státu.

Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o rozpuštění uvedené politické strany.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., když úspěšnému navrhovateli, který by jinak měl na náhradu nákladů právo, nevznikly v souvislosti s řízením před Nejvyšším správním soudem náklady nad rámec jeho běžné činnosti.

Podle ustanovení § 13 odst. 6 zákona o politických stranách určil Nejvyšší správní soud likvidátorem Mgr. Radslava Janečka, advokáta se sídlem Bubeníčkova 44, Brno, který s tímto určením souhlasí. Tento bude postupovat přiměřeně podle předpisů o likvidaci majetku a závazků obchodních společností (§ 12 odst. 4 zákona o politických stranách).

Poučení: Proti tomuto rozsudku je přípustná obnova řízení za podmínek uvedených v § 111 a násl. s. ř. s. Návrh na obnovu řízení lze podat k Nejvyššímu správnímu soudu ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy ten, kdo obnovu řízení navrhuje, se dozvěděl o důvodu obnovy. Po třech letech od právní moci napadeného rozhodnutí však může být návrh podán jen tehdy, jestliže byl zrušen trestní rozsudek, jímž byl soud při svém rozhodování vázán.

V Brně dne 14. ledna 2008

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu